

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи _____ (О.Б. Жильцов)
« 04 » _____ 20 16 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Логопедичний практикум». Модуль 2. «Нетрадиційні методи корекційно-компенсаторної роботи з розвитку і корекції мовлення»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2018

Розробники:

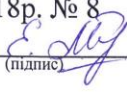
Бабич Н.М., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Викладачі:

Бабич Н.М., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від 30.08. 2018р, № 8

Завідувач кафедри (підпис) (О.В. Мартинчук)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)
(назва освітньої програми)

30. 08. 2018 р.

Керівник освітньої програми (підпис) (О.В.Мартинчук)

Робочу програму перевірено

03.09. 20 18 р.

Заступник директора/декана (підпис) (Р.О. Павлюк)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
Вид дисципліни	вибіркова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120		
Курс	3		
Семестр	5	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:			
Обсяг кредитів	2	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	
Аудиторні	28	28	
Модульний контроль	4	4	
Семестровий контроль	-	-	
Самостійна робота	28	28	
Форма семестрового контролю	залік	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формувати у студентів систему знань та умінь про сучасні нетрадиційні та авторські методики і технології логопедичного впливу на мовленнєву діяльність дітей різних нозологій та застосування практичних навичок у корекційно-компенсаторній роботі з дітьми, які мають психофізичні порушення.

Завдання навчальної дисципліни:

- формувати загальні компетентності: інформаційно-комунікаційну, самоосвітню, креативну, міжособистісної взаємодії;
- формувати фахові компетентності: організаційну, тероктико-методологічну, психолого-педагогічну, методичну, спеціально-педагогічну, спеціально-методичну, діагностико-корекційну, логодіагностичну, логокорекційну;
- забезпечити набуття практичних навичок при формуванні логодіагностичної та логокорекційної фахових компетентностей у Центрі практичної підготовки «Логотренажер».

3. Результати навчання за дисципліною:

- знати функціонування мовленнєворухових систем; розвиток головного мозку, локалізацію мовленнєвих зон кори головного мозку; неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності, механізми порушень; неврологічні основ патології мовлення;
- володіти сучасними методами корекційно-реабілітаційної роботи з розвитку і корекції мовлення дітей з особливими освітніми потребами, розуміти психологічні особливості розвитку дітей з різними типами мовленнєвих порушень, особливості психічного розвитку та особистісної сфери дітей з різними типами мовленнєвих порушень;
- уміти здійснювати раціональний вибір нетрадиційних та авторських

методик логопедичного впливу; здійснювати корекційний вплив з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних потреб осіб, які мають дислалію, ринолалію, дизартрію, порушення голосу, ФФНМ, ЗНМ, порушення темпо-ритмічної сторони мовлення, алалію, афазію, порушення писемного мовлення в спеціальних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах, реабілітаційних установах;

- підвищувати професійну компетентність шляхом систематичного вивчення інформаційних джерел та практики логопедів за профілем підготовки: нові прогресивні авторські технології логопедичного впливу на стан артикуляційної моторики, засоби її покращення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Сучасні підходи до подолання порушень звуковимови							
Тема 1. Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Сучасні підходи до корекції порушень фонематичних процесів.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 4. Здоров'язберігаючі технології розвитку дихальної функції мовлення у дітей з порушеннями мовлення	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	34	8	8	-	-	-	16
Змістовий модуль 2.							
Нетрадиційні методи корекційно-компенсаторної роботи з розвитку і корекції мовлення							
Тема 1. Технології розвитку артикуляційної, дрібної та загальної моторики у логопедичній роботі.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Апаратні та фізіотерапевтичні технології у логопедичній роботі.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Сучасні підходи до подолання порушень просодичної сторони мовлення у дітей з ТПМ.	8	2	2	-	-	-	4

Модульний контроль	2						
Разом	26	6	6	-	-	-	12
Змістовий модуль 3. Сучасні методики роботи з немовленими дітьми							
Тема 1. Авторські методики роботи з немовленими дітьми.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Альтернативна та допоміжна комунікація в логопедичній практиці	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Інструментальні методи сенсорно-моторної стимуляції оральної області	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	26	6	6	-	-	-	12
Змістовий модуль 4. Стратегічні логопедичні технології корекції мовленнєвих порушень у дітей з ТПМ							
Тема 1. Сучасні підходи до подолання порушень писемного мовлення у дітей з ТПМ.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Активні та інтерактивні методи і прийоми в логопедичній практиці.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Мануальні техніки в корекційній роботі при дизартрії та апраксії	8	2	2	-	-	-	4
Тема 4. Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії у дітей з ТПМ.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	34	8	8	-	-	-	16
Усього	120	28	28	-	-	-	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І.

Сучасні підходи до подолання порушень звуковимови

Тема 1. Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу

Артикуляційно-акустична характеристика звуків української мови та механізм їх утворення звуків. Аналіз логопедичних профілів артикуляції нормованої вимови звуків. Види недоліків вимови голосних звуків. Характеристика основних етапів роботи над звуком: формування первинних вимовних умінь та навичок, постановки звуків і їх автоматизації, диференціації та введення у зв'язне мовлення.

Ключові слова: артикуляційно-акустична характеристика, логопедичний профіль, артикуляторна база, іннервація мовленнєвого апарату, анатомічні порушення, елізії.

Рекомендована основна література [1, 3]

Рекомендована додаткова література [1, 3, 8, 14]

Тема 2. Сучасні підходи до корекції порушень фонематичних процесів

Сучасний погляд на поняття фонематичні процеси; фонематичний слух; фонематичний аналіз; фонематичний синтез; фонематичне сприймання; фонематичні уявлення. Етапи розвитку у дітей фонематичних процесів. Особливості порушень фонематичних процесів у дітей із мовленнєвими розладами.

Нетрадиційні методики корекції фонематичних процесів у дітей з порушеннями мовлення в науково-методичній літературі, інтернет ресурсі, практичних розробках.

Ключові слова: фонематичний процес, фонематичний слух, фонематичні уявлення, фонематичний аналіз, фонематичний синтез.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [2, 5, 15, 16]

Тема 3. Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення

Орофасціальна міофункціональна терапія в логопедичній практиці. Порушення зубо-щелепної системи та міофункціональні проблеми. Формування правильного патерну смоктання і ковтання слини. Активізація м'язів гортанно-глоточного кільця, робота з вуздечками язика і губ, формування рухливості і правильної позиції язика, формування положення закритого рота в спокої. Формування правильного патерну жування, закріплення правильних м'язових патернів. Активізація мовленнєвого видиху та формування «мовленнєвої» постави.

Сенсорно-моторна стимуляція окремих областей мовленнєвого апарату. Основна мета орально-моторної терапії (ОМТ). Призначення орально-моторної терапії: дизартрія, апраксія, Даун-синдром, проблеми аутистичного спектру, міофункціональна порушення, проблеми годування, комбіновані сенсорні і сенсомоторні проблеми різної етіології.

Ключові слова: орофасціальна міофункціональна терапія, сесо-мотона стимуляція, патерн, «мовленнєва» постава, міофункціональні порушення.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [2, 5, 13]

Тема 4. Здоров'язберігаючі технології розвитку дихальної функції мовлення у дітей з порушеннями мовлення

Основна функція системи органів дихання. Дихальний центр та його функціонування. Типи дихання. Особливості мовленнєвого дихання та його порушення у дітей з розладами мовлення.

Сучасні здоров'язберігаючі технології для розвитку мовленнєвого дихання у дітей з порушеннями мовлення в логопедичній практиці: аналіз інформаційних ресурсів.

Ключові слова: функції дихання, фізіологічне дихання, мовленнєве дихання, дихальний центр, тип дихання, здоров'язберігаюча технологія.

*Рекомендована основна література [1, 6]
Рекомендована додаткова література [3, 4, 7, 11]*

Змістовий модуль II.
**Нетрадиційні методи корекційно-компенсаторної роботи з
розвитку і корекції мовлення**

**Тема 1. Технології розвитку артикуляційної, дрібної та загальної
моторики у логопедичній роботі**

Кінезітерапія. Літотерапія. Біоенергопластика. Кріотерапія. Танцетерапія. Тілесно-орієнтована терапія. Логоритміка. Психогімнастика. Ауріколотерапія (масаж). Гідрогімнастика. Японська методика масажу пальців. Масаж БАТ (біоакустичних точок). «Су-Джок» - терапія.

Ключові слова: кінезітерапія, літотерапія, біоенергопластика, кріотерапія, ауріколотерапія, біоакустичні точки.

*Рекомендована основна література [1, 3]
Рекомендована додаткова література [3, 4, 12]*

**Тема 2. Апаратні та фізіотерапевтичні технології у логопедичній
роботі**

Метод Томатіс. Комплекс біоакустичної корекції «СІНХРО – С». Логотерапевтичний комплекс БОС. Фотохромотерапія. Транскраніальна мікрополяризація (ТКМП). Остеопатія.

Ключові слова: біоакустична корекція, фототерапія, хромотерапія, мікрополяризація, остеопатія, апаратні методи, фізіотерапія.

*Рекомендована основна література [1, 3]
Рекомендована додаткова література [1, 4, 11, 16]*

**Тема 3. Сучасні підходи до подолання порушень просодичної
сторони мовлення у дітей з ТПМ**

Складова структура слова. Порушення складової структури слова у дітей різних нозологій. Корекція порушень складової структури слова. Формування складової структури слова у дітей раннього віку.

Специфіка заїкання як вторинного дефекту. Комплексний підхід до подолання заїкання. Загальна характеристика основних систем комплексної реабілітації осіб із заїканням: метод розвиваючого руху Вероніки Шерборн (рухова терапія, поєднана з грою), метод тіні, метод „Ехо”, програма Енгель, програма Янечко і Левандовської, програма Хенцької, програма З. Тарковського, програма нормалізації мовлення Ліліани Арутюнян тощо.

Уявлення про інтонаційну виразність мовлення та її значення для спілкування. Методика формування умінь свідомо та правильно користуватися усіма компонентами інтонації. Розрізнення та формування інтонації завершеного та незавершеного речення. Робота над слуховою диференціацією компонентів інтонації. Засвоєння засобів інтонаційного оформлення на матеріалі голосних та їх засвоєння на більш складному

мовленнєвому матеріалі. Розрізнення і засвоєння розповідної та питальної і окличної інтонації.

Ключові слова: складоритм, раннє втручання, розвиваючі рухи, інтонація, темпо-ритмічні порушення, ритмомелодика мовлення, логоритміка.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [3, 7, 8]

Змістовий модуль III.

Сучасні методики роботи з немовленнєвими дітьми

Тема 1. Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми

Характеристика структури порушення у немовленнєвих дітей. Розвиток слухового сприймання. Формування розумових операцій у немовленнєвих дітей. Становлення сенсорних еталонів у немовленнєвих дітей. Формування ритмічної структури слова та розвиток вербальної імітації на рівні голосних і звуконаслідування у немовленнєвих дітей.

Методика викликання звуків у невербальних дітей шляхом емоційного залучення (Тетяна Грузінова). Школа ігрової логопедії. Формування мовлення через гру: від нуля до фрази. Методика Новікової-Іванцової для немовленнєвих дітей.

Ключові слова: немовленнєві діти, розумова операція, ритмічна структура, невербальний гнозис, емоційне залучення.

Рекомендована основна література [1, 3]

Рекомендована додаткова література [4, 7, 16]

Тема 2. Альтернативна та допоміжна комунікація в логопедичній практиці

Поняття «підтримуване спілкування». Автогенні форми спілкування. Поняття про процес комунікації: структура, учасники, засоби забезпечення.

Системи альтернативної комунікації. Засоби альтернативної комунікації. Основні принципи застосування альтернативної комунікації. Системи допоміжної комунікації. Засоби допоміжної комунікації. Основні принципи застосування допоміжної комунікації.

Ключові слова: альтернативна комунікація, допоміжна комунікація, умовно-комунікативний мінімум, «підтримуване спілкування», автогенне спілкування.

Рекомендована основна література [5]

Рекомендована додаткова література [3, 8, 16]

Тема 3. Інструментальні методи сенсорно-моторної стимуляції оральної області

Класифікація інструментальних стимуляторів: вібраційні, текстурні, ложкоподібні, смакові, температурні (ARK). Способи і прийоми використання інструментальних стимуляторів в логопедичній практиці.

Прийоми і способи термального впливу в орально-лицьовій області. Стимуляція рухової активності різних частин язика (кінчик, середня частина, корінь, бічні краї). Робота над градуйованими рухами нижньої щелепи і її стабілізації. Робота над диференціацією рухів нижньої щелепи і язика. Базові прийоми викликання звуків з використанням інструментальних стимуляторів. Фідінг-терапія з використанням інструментальних стимуляторів.

Ключові слова: інструментальні стимулятори, термальний вплив, градуйовані рухи, фідінг-терапія.

Рекомендована основна література [1, 4]

Рекомендована додаткова література [2, 5, 12, 13]

Змістовий модуль IV.

Стратегічні логопедичні технології корекції мовленнєвих порушень у дітей з ТПМ

Тема 1. Сучасні підходи до подолання порушень писемного мовлення у дітей з ТПМ

Вивчення писемної продукції дітей із порушеннями мовлення. Сучасні методики обстеження мовленнєвих процесів у дітей, які мають передумови порушення писемного мовлення. Особливості сприймання мовлення на сенсорно-перцептивному рівні, формування гностико-праксічних функцій.

Сучасні методики розвитку зорово-просторового сприймання, уявлень, зорового аналізу та синтезу, корекційна робота з розвитку мовно-слухової, зорової, моторної пам'яті; оптико-просторового гнозису, слухової та зорової уваги, розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації, дії за аналогією, симультанно-сукцесивних функцій на логопедичних заняттях з попередження порушень писемного мовлення.

Авторська методика попередження і подолання порушень писемного мовлення Рональд Д. Дейвіса.

Ключові слова: писемна продукція, гностико-праксічні функції, сенсорно-перцептивний рівень, розумові операції.

Рекомендована основна література [3, 6]

Рекомендована додаткова література [8, 11, 14]

Тема 2. Активні та інтерактивні методи і прийоми в логопедичній практиці

Сучасні методи та прийоми розвитку мовлення у дітей з ТПМ. Прийоми ефективної співпраці з дітьми з порушеннями мовлення на логопедичних заняттях. Нетрадиційні методи логопедичного впливу.

Змішане навчання. Мейкерство. Пірінгове оцінювання. Сторітеллінг. технології використання коротких відео (Microlearning). Метод маркування. Методичні прийоми: «Знаю-хочу знати-взнав», «Синквейн», «Ромашка Блума», «Fishbone»,

Ключові слова: інтерактивні методи, мейкерство, сторітеллінг, маркування, синквейн.

Рекомендована основна література [1, 3, 4]
Рекомендована додаткова література [1, 3, 10]

Тема 3. Мануальні техніки в корекційній роботі при дизартрії та апраксії

Подолання патологічних рухових проявів (сінкінезій, гіперсалівації, патологічних рефлексів орального автоматизму тощо). Активізація функції жування і ковтання; роботи кінчика язика та стабілізація кореня язика. Специфіка роботи по стабілізації нижньої щелепи. Нетрадиційні методи активізації м'язів гортанно-глоткового кільця, м'язів голосового апарату; голосової функції.

Сучасні підходи до активізації кінестетичних відчуттів і формування артикуляційної бази при різних формах апраксії.

Інтегроване поєднання лікувальних, психологічних та педагогічних (логопедичних, загальнодидактичних) заходів у подоланні порушень при дизартрії та апраксії.

Ключові слова: патологічні рефлекс, сінкінезії, оральний рефлекс, кінестетичні відчуття, апраксія.

Рекомендована основна література [1, 3, 4]
Рекомендована додаткова література [3, 6, 12, 15]

Тема 4. Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії дітей з ТПМ

Комунікативний потенціал дітей з ТПМ. Створення ефективного комунікативного простору. Партнерський формат взаємодії дорослих і дітей.

Інтерактивні форми взаємодії. Ігри комунікативної спрямованості. Творча взаємодія дітей і дорослих. Альбом «Соціальні навички».

Ключові слова: комунікація, потенціал, парціальна програма, партнерська взаємодія, соціальні навички.

Рекомендована основна література [3, 4]
Рекомендована додаткова література [3, 4, 16]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	кількість одиниць	максимальна кількість балів	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів

Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3	3	3	4	4
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30	3	30	4	40
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	93	-	76	-	76	-	93
Максимальна кількість балів: 338									
Розрахунок коефіцієнта: $k=338:100=3,38$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль I. Сучасні підходи до подолання порушень звуковимови

Тема 1. Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу (4 год.)

Здійснити пошук цікавих прийомів постановки звуків та підготувати фрагмент логопедичного заняття із застосуванням у дітей з порушеннями звуковимови. Оформити у вигляді таблиці:

№ з/п	Звук /група звуків	Автор / спосіб постановки	Опис процесу постановки звуку	Обладнання	Ефективність: від 1 до 5 балів

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття питання – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 2. Сучасні підходи до корекції порушень фонематичних процесів (4 год.)

Здійснити пошук авторської методики корекції фонематичних процесів у дітей з порушеннями мовлення в науково-методичній літературі, інтернет ресурсі, практичних розробках. Оформити у вигляді таблиці:

Алгоритм аналізу авторської методики

№ з/п	Область аналізу	Основні аспекти аналізу	Характеристика елементів
1.	Ідентифікація	Автор методу/прийому/ програми/техніки/ технології	
2.	Назва		
3.	Концептуальна частина (опис ідей та принципів)	- проблемне поле; - цільові установки та орієнтації; - основні ідеї та принципи; - позиція дитини в освітньому процесі.	
4.	Особливості змісту	- орієнтація на особистісні структури дитини з порушеннями мовлення; - об'єм і характер змісту; - дидактична структура, матеріал, програма, форма викладу.	
1.	Процесуальна характеристика	- особливості застосування методів, прийомів, засобів впливу; - мотиваційна характеристика; - організаційні форми учбового процесу; - алгоритм діяльності логопеда; - керованість процесом логопедичного впливу (діагностика, планування, регламент, корекція); - категорія дітей з порушеннями мовлення; - результат, продукт кінцевого етапу.	
6.	Ресурсне забезпечення	-плани і програми; - методичні посібники; - дидактичні матеріали; - наочні, роздаткові та технічні засоби навчання; - діагностичний інструментарій.	
7.	Критерії оцінки	- ефективність; - результативність; - системність; - керованість; - можливість відтворення іншими спеціалістами.	

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного та практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого

і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 3. Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення (4 год.)

Підготувати коротку презентацію обраної орофасіальної технології та скласти фрагмент логопедичного заняття із її застосуванням у дітей з порушеннями мовлення.

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 4. Здоров'язберігаючі технології розвитку дихальної функції мовлення у дітей з порушеннями мовлення (4 год.)

Здійснити пошук технологій розвитку функції дихання у дітей з порушеннями мовлення в науково-методичній літературі, інтернет-ресурсі, практичних розробках. Розробити гру на розвиток мовленнєвого дихання та презентувати її застосуванням для дітей з порушеннями мовлення.

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу практичного матеріалу – 1 бал, здатність творчо і науково виважено презентувати авторську гру – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Змістовий модуль II. Нетрадиційні методи корекційно-компенсаторної роботи з розвитку і корекції мовлення

Тема 1. Технології розвитку артикуляційної, дрібної та загальної моторики у логопедичній роботі (4 год.)

Обрати технологію (на вибір студента), підготувати її презентацію та визначити місце обраної технології в логокорекційній роботі: кінезітерапія, літотерапія, біоенергопластика, кріотерапія, танцетерапія, тілесно-орієнтована терапія, анімалотерапія, ауріколотерапія (масаж), гідрогімнастика, японська методика масажу пальців, масаж БАТ (біоакустичних точок), «Су-Джок» - терапія, музикотерапія, хромотерапія, ІЗО-терапія, імаготерапія, казкотерапія, пісочна терапія, сміхотерапія

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без

орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 2. Апаратні та фізіотерапевтичні технології у логопедичній роботі (4 год.)

Обрати технологію (на вибір студента), підготувати її презентацію та визначити місце обраної технології в логокорекційній роботі: метод Томатіс, комплекс біоакустичної корекції «СІНХРО – С», логотерапевтичний комплекс БОС, фотохромотерапія, транскраніальна мікрополяризація (ТКМП), остеопатія, DirFloor Time

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 3. Сучасні підходи до подолання порушень просодичної сторони мовлення у дітей з ТПМ (4 год.)

Переглянути відео-кейси (<https://www.youtube.com/watch?v=8BqL0hclqt4>) та ознайомитись з методикою А.Я. Мухіної [11]. Створити комплекс вправ з мовленнєво-рухової ритміки для дитини з порушенням мовлення. Апробувати вправи під час практичної діяльності з дитиною (Центр практичної підготовки «Логотренажер»). Комплекс вправ оформити у вигляді таблиці:

№ з/п	Назва	Опис	Вербальний супровід	Категорія і вік дітей

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Змістовий модуль III. Сучасні методики роботи з немовленнєвими дітьми

Тема 1. Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми (4 год.)

Створити «Мотиваційну коробку» для налагодження комунікативного контакту та запуску мовлення у немовленнєвих дітей.

Опис «Мотиваційної коробки»:

№ з/п	Назва предмету	Призначення	Вербальний супровід/звуконаслідування	Фото

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 2 бала; вміння презентувати власні нароби – 1 бал.

Тема 2. Альтернативна та допоміжна комунікація в логопедичній практиці (4 год.)

Розробити альбом комунікативних засобів на соціально-побутову тему (на вибір студента): дім; прогулянка; одяг; їжа; іграшки тощо.

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 2 бала; вміння презентувати власні нароби – 1 бал.

Тема 3. Інструментальні методи сенсорно-моторної стимуляції оральної області (4 год.)

Створити каталог інструментальних стимуляторів для сенсомоторної стимуляції оральної області. Презентувати їх використання в логопедичній практиці. Оформити у вигляді таблиці:

№ з/п	Назва	Опис	Поле застосування	Інформаційний ресурс	Фото

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Змістовий модуль IV. Стратегічні логопедичні технології корекції мовленнєвих порушень у дітей з ТПМ

Тема 1. Сучасні підходи до подолання порушень писемного мовлення у дітей з ТПМ (4 год.)

Познайомитись з книгою Рональда Д. Дейвіса «Дар дислексії». Створити перелік вправ і прийомів (не менше п'яти) для попередження та подолання порушень писемного мовлення. Апробувати вправи під час практичної діяльності з дитиною (Центр практичної підготовки «Логотренажер»). Оцінити виконання окреслених вправ за 5-ти бальною системою. Занести дані в таблицю:

№ з/п	Назва вправи/прийм	Опис виконання	Оцінка виконання

			я	партнер

\ *Критерії оцінювання:* здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 1 бал, здатність до творчого і свідомого відношення до прочитаного – 2 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 2. Активні та інтерактивні методи і прийоми в логопедичній практиці (4 год.)

Обрати активний / інтерактивний метод (на вибір студента), підготувати його презентацію та визначити місце обраного методу в логокорекційній роботі. Обсяг 7-10 слайдів.

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 2 бала; вміння презентувати власні наробки – 1 бал.

Тема 3. Мануальні техніки в корекційній роботі при дизартрії та апраксії (4 год.)

Підготувати доповідь для дискусії на тему «Диспраксія розвитку у дітей з порушеннями мовлення: моє власне бачення проблеми».

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 2 бала; вміння презентувати власну позицію – 1 бал.

Тема 4. Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії дітей з ТПМ (4 год.)

Розробити парціальну програму для дитини з порушеннями мовлення (порушення за вибором студента) та підготуватись до її презентації на панельній дискусії. Обсяг програми до семи сторінок.

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 бала, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 2 бала; вміння презентувати власну програму – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Письмова форма: есе

Критерії оцінювання:

1. Здатність продемонструвати знання базових знань стратегій нетрадиційної/авторської методики – 10 балів;

2. Здатність продемонструвати критичне мислення у процесі роздумів про ефективність та коректність використання в логокорекційній роботі – 10 балів;
  3. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення – 5 балів.
- 6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
Не передбачено навчальним планом.
- 6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.
Не передбачено навчальним планом.
- 6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Логопедичний практикум. Модуль 2. Нетрадиційні методи корекційно-компенсаторної роботи з розвитку і корекції мовлення

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ (93 б.)				НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ КОРЕКЦІЙНОЇ-КОМПЕНСАТОРНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ І КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ (76 б.)		
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)
Теми лекцій	Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу	Сучасні підходи до корекції порушень фонематичних процесів	Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення	Здоров'язберігаючі технології розвитку дихальної функції мовлення у дітей з порушеннями мовлення	Технології розвитку артикуляційної, дрібної, та загальної моторики у логопедичній роботі	Апаратні та фізіотерапевтичні технології у логопедичній роботі	Сучасні підходи до подолання порушень просодичної сторони мовлення
Семінарські заняття	1(11 балів)	2 (11 балів)	3 (11 балів)	4 (11 балів)	5 (11 балів)	6 (11 балів)	7 (11 балів)
Теми семінарських занять	Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу	Сучасні підходи до корекції порушень фонематичних процесів	Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення	Здоров'язберігаючі технології розвитку дихальної функції мовлення у дітей з порушеннями мовлення	Технології розвитку артикуляційної, дрібної, та загальної моторики у логопедичній роботі	Апаратні та фізіотерапевтичні технології у логопедичній роботі	Сучасні підходи до подолання порушень просодичної сторони мовлення
Самостійна робота	1 (5 балів)	2 (5 балів)	3 (5 балів)	4 (5 балів)	4 (5 балів)	6 (5 балів)	7 (5 балів)
Поточний контроль	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)				Модульна контрольна робота №2 (25 балів)		

7. Навчально-методична картка дисципліни

Логопедичний практикум. Модуль 2. Нетрадиційні методи корекційно-компенсаторної роботи з розвитку і корекції мовлення

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV			
Назва модуля	СУЧАСНІ МЕТОДИКИ РОБОТИ З НЕМОВЛЕННЄВИМИ ДІТЬМИ (76 б.)			СТРАТЕГІЧНІ ЛОГОПЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ З ТПМ (93 б.)			
Лекції	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)	11 (1 бал)	12 (1 бал)	13 (1 бал)	14 (1 бал)
Теми лекцій	Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми	Альтернативна і допоміжна комунікація в логопедичній практиці	Інструментальні методи сенсо-моторної стимуляції оральної області	Сучасні підходи до подолання порушень писемного мовлення у дітей з ТПМ	Активні і інтерактивні методи і прийоми в логопедичній практиці	Мануальні техніки в корекційній роботі при дизартрії та апраксії	Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії у дітей з ТПМ
Семінарські заняття	8(11 балів)	9 (11 балів)	10 (11 балів)	11 (11 балів)	12 (11 балів)	13 (11 балів)	14 (11 балів)
Теми семінарських занять	Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми	Альтернативна і допоміжна комунікація в логопедичній практиці	Інструментальні методи сенсо-моторної стимуляції оральної області	Сучасні підходи до подолання порушень писемного мовлення у дітей з ТПМ	Активні і інтерактивні методи і прийоми в логопедичній практиці	Мануальні техніки в корекційній роботі при дизартрії та апраксії	Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії у дітей з ТПМ
Самостійна робота	8 (5 балів)	9 (5 балів)	10 (5 балів)	11 (5 балів)	12 (5 балів)	13 (5 балів)	14 (5 балів)

Поточний контроль	Модульна контрольна робота №3 (25 балів)	Модульна контрольна робота №4 (25 балів)

Разом: 338 балів; коефіцієнт: 338 (338:100=3,38)

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.
2. Рібцун Ю.В. Формування фонологічного компоненту мовленнєвої діяльності у дітей за умов нормального та порушеного онтогенезу / Ю. В. Рібцун // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. – 2012. – 22. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – С. 219–222.
3. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 212 с.
4. Сучасні технології в освіті: Реком. бібліогр. покажч. Ч. 2./ [упоряд.: Моїсєєва І.П. , Пономаренко Л.О.]. – К.: АПН України. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, 2006. – 196 с.
5. Фрост Л. Система альтернативної комунікації с помощью карточек (PECS): [руководство для педагогов] / Л. Фрост, Э. Бонди. – Теревинф, 2011. – 146 с.
6. Шеремет М.К. Сучасні комп'ютерні технології в логопедичній роботі / М. Шеремет, Г. Загурська. – Педагогіка та методики: спеціальні. Збірник наукових статей НПУ ім.М.П. Драгоманова. Випуск 1. – К.:2001. – С.183–192.

Додаткова:

1. Андросова В.М. Використання інноваційних технологій в роботі з дітьми-логопатами старшого дошкільного віку для корекції вад звуковимови / В. М. Андросова // Розкажіть онуку. – 2004. – № 10–11.
2. Бабич Н.М. Використання техніки орофасіальної міофункціональної терапії в логопедичній практиці / Н.М. Бабич, К.О. Кібальна, Т.В. Мельніченко // Сучасні проблеми логопедії та реабілітації: матеріали VI Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (14 квітня) 2017 року, м. Суми. – С. 39–42.
3. Борозинец Н.М. Логопедические технологии: [учеб.-метод. пособие] / Н.М. Борозинец, Т.С. Шеховцева. – Ставрополь, 2008. – 224 с.
4. Галущенко В.І. Застосування інноваційних логопедичних технологій у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення / В.І.Галущенко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова.– Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. – Т.1. – 452 с.
5. Головка Н.В. Ортодонтия. Развитие прикуса, диагностика зубочелюстных аномалий, ортодонтический диагноз / Н. В. Головка. – Полтава: УМСА, 2003. – 170 с.
6. Мазалева О.А. Взаимодействие логопеда и остеопата в коррекции тяжелых нарушений речи // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://logoportal.ru/vzaimodeystvie-logopeda-i-osteopata/.html>

7. Мартиненко І. Інноваційні підходи в логопедичній роботі з безмовленнєвими дітьми / Мартиненко І., Козачук Л. // Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. – К.: ТОВ «ДІА», 2017. – Вип. 1. – С. 18-24.
8. Марченко І.С. Сучасні логопедичні технології у подоланні мовленнєвих розладів у дітей із порушеннями психофізичного розвитку / І. С. Марченко // Логопедія : Науково-методичний журнал. – 2011. – N 1. – С. 41–44.
9. Миогимнастика для детей: упражнения [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://medicalplanet.su/stomatology/191.html>.
10. Написание синквейнов и работа с ними. Элементы инновационных технологий. МедБио (кафедра Медицинской биологии и генетики КГМУ). <http://www.medbio-kgmu.ru/cgi-bin/go.pl?i=2293>. Синквейны / <http://baganova22.rusedu.net/>
11. Орлова Е.Г. Применение электронных наглядно-игровых средств и мультимедийных презентаций для развития артикуляционной моторики мышц речевого аппарата, как одна из форм нетрадиционного средства развития коммуникативных умений в работе с детьми с общим недоразвитием речи // [Електронний ресурс]: режим доступу: http://pedgazeta.ru/pages/2014/11/30/logoped79oeg_1417353019.doc
12. Потапенко О. М. Масаж біологічно активних точок у корекційній роботі логопеда / О. М. Потапенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 24. – С. 190–193.
13. Сатыго Е.А. Миофункциональные аспекты речевых проблем у детей / Е.А. Сатыго // Логопед, 2010. – № 8. – С. 111–114.
14. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: Поради батькам / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – Київ: Літера ЛТД, 2009. – 128 с.
15. Яворская О. В. Метод биологически обратной связи в коррекционной работе логопеда с детьми с ОВЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/635281>
16. Яковенко А. О. Інноваційні технології для підвищення якості проведення логопедичних занять в сучасних умовах загальноосвітнього простору / А.О. Яковенко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – 2014. – Вип. 27. – С. 231-234. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_27_50.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

<https://mromantika1.wixsite.com/mysite>

<http://logoclub.com.ua>
<http://www.logopedia.com.ua>
<http://logopedija.at.ua>
<http://logopedu.com.ua>
<http://innagidkih.ucoz.com>
<http://logopedochka.blogspot.com>
<http://logoburg.com>
<http://abetka-logopedka.org>
<http://logoped.in.ua>
<http://www.abetka-logopedka.org/logopedskarb.htm>
<http://korektolog.com/index.php/robotazvukmnu/86-rob-zvukstat>